

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES
[ELEANOR SHARPSTON] SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 27. septembrī¹

Lieta C-345/17

**Sergejs Buivids,
piedaloties
Datu valsts inspekcijai**

(Augstākās tiesas (Latvija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīvas 95/46/EK piemērošanas joma – Videoieraksta, kurā nofilmēti policijas darbinieki, veicot savus pienākumus policijas iecirknī, filmēšana un publicēšana tīmekļa vietnēs – Personas datu apstrāde un vārda brīvība – Direktīvas 95/46/EK 9. pants

1. Šis Latvijas Augstākās tiesas lūgums ir par videoieraksta, kurā nofilmēti policijas darbinieki, veicot savus pienākumus policijas iecirknī, filmēšanu un publicēšanu tīmekļa vietnēs. Iesniedzējtiesa lūdz norādījumus par Direktīvas 95/46/EK par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un par šādu datu brīvu apriti² piemērošanas apjomu un tās 9. pantā paredzētā izņēmuma (turpmāk tekstā – “izņēmums žurnālistikas nolūkiem”) interpretāciju.

Savienības tiesības

Eiropas Savienības Pamattiesību harta

2. Ikvienas personas tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību ir garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”)³ 7. pantā. Saskaņā ar 8. pantu “ikvienai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību. Šādi dati ir jāapstrādā godprātīgi, noteiktiem mērķiem un ar attiecīgās personas piekrišanu vai ar citu likumīgu pamatojumu, kas paredzēts tiesību aktos. Ikvienam ir pieejas tiesības datiem, kas par viņu savākti, un tiesības ieviest labojumus šajos datos”. Atbilstoši 11. pantam ikvienai personai ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver brīvību saņemt un izplatīt informāciju vai idejas bez valsts iestāžu iejaukšanās⁴.

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva (1995. gada 24. oktobris) (OV 1995, L 281, 31. lpp.). Minētā direktīva starplaikā ir atcelta un no 2018. gada 25. maija aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp.).

³ OV 2010, C 83, 391. lpp.

⁴ Hartas 7. un 11. pants atbilst tiesībām, kas noteiktas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”), kura parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī, 8. un 10. pantā (attiecīgi tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību un tiesības brīvi paust uzskatus). Visas dalībvalstis ir parakstījušas ECPAK, bet Eiropas Savienība pati vēl nav pievienojusies; skat. Atzinumu 2/13, 2014. gada 18. decembris, EU:C:2014:2454.

3. Hartas 52. panta 3. punktā ir noteikts, ka, ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā konvencijā noteiktajām tiesībām.

Direktīva 95/46

4. Direktīvas 95/46 preambulā ir uzskaitīti šādi mērķi:

“[...] no šīs jomas būtu jāizslēdz fiziskas personas veiktā datu apstrāde, realizējot vienīgi un tikai personiska vai sadzīves rakstura pasākumus, tādus kā sarakste un adrešu reģistri;

[..]

[...] ņemot vērā uz fiziskām personām attiecināmo skaņas un attēlu datu ieguves, pārraides, apstrādes, reģistrācijā, uzkrāšanā vai paziņošanā izmantojamo tehnisko paņēmieni izstrādes attīstību informācijas sabiedrības sistēmā, [Direktīvai 95/46] vajadzētu būt piemērojamai šādu datu apstrādei;

[..]

[...] [Direktīva 95/46] neattiecas uz skaņas un attēlu datu, kā video novērošanas gadījumos, apstrādi, ja tā tiek realizēta sabiedriskās drošības, aizsardzības, valsts drošības nolūkos vai valsts pasākumu, kas attiecas uz krimināltiesību jomu, vai citu pasākumu, uz kuriem neattiecas [ES] tiesību akti, norises laikā;

[...] ciktāl realizētā skaņas un attēlu datu apstrāde attiecas uz žurnālistiku vai literāro vai māksliniecisko izteiksmi, [Direktīvas 95/46] principus piemēro ierobežoti saskaņā ar 9. pantā izklāstītajiem noteikumiem;

[..]

[...] personas datu apstrādei žurnālistikas nolūkiem vai literārās vai mākslinieciskās izteiksmes nolūkiem, īpaši audiovizuālajā jomā, būtu jānosaka atbrīvojums no [Direktīvas 95/46] zināmu nosacījumu prasībām, ciktāl tas vajadzīgs, lai saskaņotu personu pamattiesības ar informācijas brīvību un jo īpaši ar tiesībām saņemt un sniegt informāciju, kā to garantē 10. pants [ECPAK]; [...] dalībvalstīm tādēļ būtu jānosaka nepieciešamie atbrīvojumi un atkāpes līdzsvara radīšanai starp pamattiesībām attiecībā uz vispārējiem pasākumiem datu apstrādes likumā [...].”⁵

5. Direktīvas 95/46 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka “dalībvalstis aizsargā fizisku personu pamattiesības un brīvības un jo īpaši viņu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību attiecībā uz personas datu apstrādi”.

6. 2. pantā ir sniegtas šādas definīcijas:

“a) “personas dati” ir jebkura informācija attiecībā uz identificētu vai identificējamu fizisku personu (“datu subjektu”); identificējama persona ir tā, kuru var identificēt tieši vai netieši, norādot reģistrācijas numuru vai vienu vai vairākus šai personai raksturīgus fiziskās, fizioloģiskās, garīgās, ekonomiskās, kultūras vai sociālās identitātes faktoros;

5 Attiecīgi 12., 14., 16., 17. un 37. apsvērums.

- b) “personu datu apstrāde” (“apstrāde”) ir jebkura ar personas datiem veikta darbība vai darbību kopums ar vai bez automatizētiem līdzekļiem – kā vākšana, reģistrēšana, organizēšana, uzglabāšana, piemērošana vai pārveidošana, labošana, konsultēšana, izmantošana, atklāšana, pielietojot pārsūtīšanu, izplatīšanu vai darot tos pieejamus citādā veidā, grupēšana vai savienošana, piekļuves noslēgšana, dzēšana vai iznīcināšana;

[..]

- d) “personas datu apstrādātājs” ir fiziska vai juridiska persona, valsts iestāde, aģentūra vai jebkura cita institūcija, kura viena pati vai kopīgi ar citām nosaka personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus [..].”

7. Saskaņā ar 3. pantu Direktīva 95/46 attiecas uz:

“1. [..] personas datu apstrādi pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem un uz personas datu, kuri veido daļu no kartotēkas vai ir paredzēti, lai veidotu daļu no kartotēkas, apstrādi, kura [tiek] veikta ar automatizētiem līdzekļiem.

2. [Direktīva 95/46] neattiecas uz personas datu apstrādi:

- tādu pasākumu gaitā, uz kuru neattiecas [ES] tiesību akti, kā Līguma par Eiropas Savienību V un VI sadaļā paredzētie pasākumi un, jebkurā gadījumā, uz apstrādes operācijām attiecībā uz sabiedrisko drošību, aizsardzību, valsts drošību (ieskaitot valsts ekonomisko labklājību, ja apstrādes operācija attiecas uz valsts drošības jautājumiem) un uz valsts pasākumiem krimināltiesību jomā;
- ko veic fiziska persona tikai personiska vai mājsaimnieciska pasākuma gaitā.”

8. II nodaļas nosaukums ir “Vispārīgi noteikumi par personas datu apstrādes likumību”. Atbilstoši 6. panta 1. punktam dalībvalstis nosaka to, ka personas datiem jābūt apstrādātiem atbilstoši tajā uzskaitītajiem kumulatīvajiem nosacījumiem. Šajā uzskaitījumā ietilpst tas, ka šie dati var tikt vākti vienīgi konkrētiem, precīzi formulētiem un likumīgiem nolūkiem⁶. 6. panta 2. punktā ir noteikts, ka personas datu apstrādātājam jānodrošina 6. panta 1. punkta nosacījumu izpilde.

9. 7. pantā ir noteikti kritēriji datu apstrādes atzīšanai par likumīgu. Tostarp, ka datu apstrāde ir vajadzīga personas datu apstrādātāja vai trešo personu, kurām dati tiek atklāti, likumīgo interešu ievērošanai, izņemot, ja par šīm interesēm pārākas ir datu subjekta pamattiesības un brīvības, kuras aizsargā saskaņā ar šīs direktīvas 1. panta 1. punktu⁷.

10. Atbilstoši 9. pantam “Personas datu apstrāde un vārda brīvība” (kas ir daļa no Direktīvas 95/46 II nodaļas) “dalībvalstis nosaka izņēmumus vai atkāpes no [II nodaļas], IV nodaļas un VI nodaļas noteikumiem personas datu apstrādei, kas veikta tikai un vienīgi žurnālistikas nolūkiem vai mākslinieciskās vai literārās izteiksmes nolūkiem, tikai tad, ja tie vajadzīgi, lai saskaņotu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ar normām, kas reglamentē vārda brīvību”.

11. 13. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis var pieņemt tiesību aktus, lai ierobežotu to pienākumu un tiesību apjomu, kas tostarp minēti 6. panta 1. punktā, ja šādi ierobežojumi ir nepieciešami, lai aizsargātu konkrētas intereses, piemēram, valsts drošību, aizsardzību vai sabiedrības drošību.

6 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts. Nosacījumos, kas izklāstīti 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā un c)–e) apakšpunktā, teikts, ka personas datiem jābūt apstrādātiem godīgi un likumīgi; tiem jābūt adekvātiem, attiecīgiem un ne pārmērīgā apmērā attiecībā uz nolūkiem, precīziem un saglabātiem veidā, kas pieļauj datu subjektu identifikāciju ne ilgāk, kā tas nepieciešams nolūkiem, kuriem datus vāc. Šie nosacījumi uz konkrēto lietu tieši neattiecas.

7 To gadījumu uzskaitījums, kad personas datu apstrāde var tikt uzskatīta par likumīgu 7. panta nolūkiem, ir izsmēlošs un ierobežojošs. Vienīgi 7. panta f) punktam ir nozīme attiecībā uz izskatāmo lietu; skat. 67. un 71. punktu turpmāk.

Valsts tiesības

12. Iesniedzējtiesa norāda, ka aplūkoto Latvijas tiesību aktu mērķis ir aizsargāt fizisku personu pamattiesības un brīvības, it īpaši tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību, attiecībā uz fiziskas personas datu apstrādi. Saskaņā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma 3. panta trešo daļu nacionālie noteikumi neattiecas uz personas datu apstrādi, ko fiziskas personas veic personiskām vai mājas un ģimenes vajadzībām, un ja turklāt personas dati netiek izpausti trešām personām.

13. Atbilstoši šim likumam personas dati ir jebkāda informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu. Personas datu “apstrāde” ir jebkuras ar personas datiem veiktas darbības, ieskaitot datu vākšanu, reģistrēšanu, ievadišanu, glabāšanu, sakārtošanu, pārveidošanu, izmantošanu, nodošanu, pārraidīšanu un izpaušanu, bloķēšanu vai dzēšanu.

14. Fizisko personu datu aizsardzības likuma 5. pantā ir paredzēts izņēmums šajā tiesību aktā paredzētajiem noteikumiem, ja personas dati tiek apstrādāti žurnālistikas vajadzībām saskaņā ar likumu “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem”, mākslinieciskām vai literārām vajadzībām.

Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

15. S. Buivids (pašreizējiem mērķiem – “datu apstrādātājs”) veica videoierakstu Latvijas policijas iecirknī. Ieraksts attiecās uz paskaidrojumu, ko viņš sniedza policijā pret viņu uzsākta administratīvā procesa kontekstā⁸. Šajā videoierakstā redzams policijas iecirknis un daži policijas darbinieki, veicot dienesta pienākumus. S. Buivida saruna ar policijas darbiniekiem, kamēr viņi veic konkrētas administratīvās funkcijas, tika ierakstīta: ir dzirdams viņš, kā arī attiecīgie policijas darbinieki un persona, kas pavadīja viņu uz policijas iecirkni. S. Buivids publicēja iegūto videoierakstu tīmekļa vietnē www.youtube.com.

16. 2013. gada 30. augusta lēmumā Datu valsts inspekcija konstatēja, ka S. Buivids ir pārkāpis attiecīgos nacionālos noteikumus (Fizisko personu datu aizsardzības likuma 8. panta pirmā daļa), jo nav sniedzis policijas darbiniekiem (datu subjektiem) šajā tiesību normā noteikto informāciju par paredzēto filmēšanas mērķi. Viņš arī nav sniedzis informāciju Datu valsts inspekcijai par filmēšanas un videoieraksta publicēšanas tīmekļa vietnē mērķi, kas apliecinātu, ka viņa mērķis veidot un publicēt videomateriālu atbilda attiecīgo nacionālo noteikumu prasībām. Tāpēc Datu valsts inspekcija pieprasīja S. Buividam izņemt attiecīgo video no *YouTube* vietnes un citām tīmekļa vietnēm, kur tas tika publicēts.

17. S. Buivids vērsās Administratīvajā rajona tiesā, kas viņa pieteikumu noraidīja. Tad S. Buivids par šo lēmumu iesniedza apelācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā (Latvija), lūdzot atzīt 2013. gada 30. augusta lēmumu par prettiesisku un atļidzināt tā rezultātā viņam nodarīto kaitējumu. Savā pieteikumā S. Buivids apgalvoja, ka ar videomateriālu ir mēģinājis pievērst sabiedrības uzmanību, pēc pieteicēja domām, prettiesiskai policijas darbībai. Nekas lēmumā par prejudiciālo jautājumu uzdošanu nenorāda, ka S. Buivids būtu identificējis darbības, kas veidotu iespējamu prettiesisku rīcību.

18. Administratīvā apgabaltiesa noraidīja S. Buivida pieteikumu šādu iemeslu dēļ. Pirmkārt, tika konstatēts, ka videoierakstā ir identificējami datu subjekti. Otrkārt, tika uzskatīts, ka S. Buivids nav veicis filmēšanu žurnālistikas vajadzībām saskaņā ar Latvijas tiesību normām. Filmējot policijas darbiniekus to darba vietā dienesta pienākumu izpildes gaitā un nesniedzot konkrētajiem policijas darbiniekiem informāciju par paredzēto personas datu apstrādes mērķi, S. Buivids nav ievērojis Fizisko personu datu aizsardzības likuma 5. pantu un ir pārkāpis šā likuma 8. panta pirmo daļu. Treškārt, Datu valsts inspekcija prasīja S. Buividam izņemt videoierakstu no tīmekļa vietnēm, kurās tas ir ticis

⁸ Iesniedzējtiesa lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu konstatē, ka vēlāk šajā administratīvajā procesā S. Buividam tika piemērots naudas sods.

publicēts, jo viņš ir apstrādājis personas datus prettiesiski. Šī prasība ir gan tiesiska, gan samērīga. Visbeidzot, nebija acīmredzama konflikta starp S. Buivida tiesībām uz vārda brīvību un datu subjektu tiesībām uz privāto dzīvi, jo S. Buivids nebija norādījis savu videoieraksta publicēšanas mērķi. Turklāt videoierakstā nav saskatāmas sabiedrībai aktuālas ziņas, ne arī tajā ir atklāta prettiesiska policijas rīcība.

19. S. Buivids iesniedza kasācijas sūdzību par šo spriedumu iesniedzējtiesā. Tā norāda, ka S. Buivida lieta ir par vienu videoierakstu par policijas darbiniekiem, veicot savus pienākumus, vienlaikus darbojoties kā valsts pārvaldes pārstāvjiem. Tai ir šaubas par to, vai S. Buivida darbības ietilpst Direktīvas 95/46 piemērošanas jomā un vai izņēmums žurnālistikas nolūkiem šīs direktīvas 9. pantā ir piemērojams personiska viedokļa paušanai par policijas darbu un videoieraksta, kurā attēloti policijas darbinieki, kas veic savus pienākumus, izplatīšanai tīmekļa vietnē *www.youtube.com*. Tāpēc iesniedzējtiesa lūdz Tiesas norādījumus par šādiem jautājumiem:

- “1) Vai tādas darbības kā izskatāmajā lietā – policijas darbinieku filmēšana policijas iecirknī procesuālo darbību veikšanas laikā un nofilmētā materiāla ievietošana interneta vietnē *www.youtube.com* – ietilpst Direktīvas 95/46 darbības jomā?
- 2) Vai Direktīva 95/46 ir interpretējama tādējādi, ka iepriekš minētās darbības var uzskatīt par personas datu apstrādi žurnālistikas nolūkiem direktīvas 9. panta izpratnē?”

20. Rakstveida apsvērumus iesniedza S. Buivids, Austrijas, Čehijas Republikas, Itālijas, Latvijas, Polijas un Portugāles valdības un Eiropas Komisija. S. Buivids, Latvijas valdība un Komisija piedalījās tiesas sēdē, kas notika 2018. gada 21. jūnijā, kopā ar Zviedrijas valdību, kas nebija iesniegusi rakstveida apsvērumus.

Pirmais jautājums

21. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai persona, kas filmē policijas darbiniekus, kuri pilda savus pienākumus, un pēc tam publicē šo videoierakstu tīmekļa vietnē, piemēram, *YouTube*, ietilpst Direktīvas 95/46 piemērošanas jomā.

22. S. Buivids, Čehijas Republika, Itālija, Polija, Portugāle un Komisija norāda, ka šīs darbības ietilpst Direktīvas 95/46 piemērošanas jomā. Austrija un Latvija apgalvo pretējo.

23. Man šķiet, ka tādas darbības, kādas veica S. Buivids, patiešām ietilpst Direktīvas 95/46 piemērošanas jomā.

24. Policijas iecirknī uzņemts videoieraksts, kurā policijas darbinieki veic savus pienākumus, ietilpst Direktīvas 95/46 3. panta 1. punkta formulējumā, ciktāl tā ir personas datu apstrāde pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem. Tiesa ir jau nospriedusi, ka atbilstoši šīs direktīvas 2. panta a) punktam ar kameru ierakstītas personas attēls ir “personas dati”⁹. No 2. panta b) punkta izriet, ka videoierakstīšana principā ir “personas datu apstrāde”, jo tā ietilpst jēdzienā ar “personas datiem veikta darbība vai darbību kopums, [...] kā vākšana, reģistrēšana, [...] uzglabāšana”¹⁰. Tiesa ir agrāk nospriedusi, ka darbība, kuras rezultātā tīmekļa vietnē tiek ievietoti personas dati, ir apstrāde Direktīvas 95/46 2. panta b) punkta nozīmē¹¹.

9 Spriedums, 2014. gada 11. decembris, *Ryneš*, C-212/13, EU:C:2014:2428, 21. un 22. punkts.

10 Spriedums, 2014. gada 11. decembris, *Ryneš*, C-212/13, EU:C:2014:2428, 23. un 24. punkts.

11 Spriedums, 2014. gada 13. maijs, *Google Spain* un *Google*, C-131/12, EU:C:2014:317, 26. punkts.

25. Šāda videoieraksta publicēšana tīmekļa vietnē tādējādi skaidri ietilpst jēdzienā personas datu “apstrāde” atbilstoši Direktīvas 95/46 3. panta 1. punktam¹².

26. Tas, kā es interpretēju 2. panta a) un b) punktu kopsakarā ar 3. panta 1. punktu, atbilst Direktīvas 95/46 mērķiem, kas nosaka, ka direktīva ir piemērojama tostarp uz fiziskām personām attiecināmo skaņas un attēla datu reģistrēšanai, uzglabāšanai un paziņošanai¹³. Lai gan 16. apsvērumā ir norādīts, ka direktīvas piemērošanas joma ir jāierobežo attiecībā uz valsts veiktu skaņas un attēlu datu apstrādi, kas “tiek realizēta sabiedriskās drošības, aizsardzības, valsts drošības nolūkos vai valsts pasākumu, kas attiecas uz krimināltiesību jomu, vai citu pasākumu, uz kuriem neattiecas [ES] tiesību akti, norises laikā”, *a contrario* izriet, ka likumdevējs ir uzskatījis, ka Direktīvai 95/46 visādi citādi būtu jāattiecas uz videoierakstiem¹⁴.

27. Austrija pauž viedokli, ka tādas darbības, kādas veica S. Buivids, neietilpst Direktīvas 95/46 piemērošanas jomā. Tā norāda, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir teikts, ka atbilstoši Latvijas tiesībām ierēdņi, veicot savus dienesta pienākumus, neietilpst tiesību uz privātumu piemērošanas jomā attiecībā uz personas datu apstrādi, jo amatpersonām, pildot pienākumus, ir jāapzinās, ka tās darbojas publiskā telpā, un ka viņu darbības var tikt rūpīgi vērtētas.

28. Es nepiekrītu šim pretargumentam.

29. Direktīvas 95/46 tekstā nav iekļauts neviens tiešs izņēmums, kas izslēdz tādas valsts amatpersonas kā policisti no tās darbības jomas. Arī apsvērumos nav atspoguļots neviens šāds mērķis.

30. Direktīva turklāt ir jāinterpretē tādā veidā, kas ir savienojams ar pamattiesībām. Attiecībā uz tiesībām uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību (Hartas 7. pants) un tiesībām uz personas datu aizsardzību (Hartas 8. pants), kas izriet no vispārīgākām tiesībām uz privātumu, civildienesta ierēdņi tiek principā aizsargāti tāpat kā pārējie indivīdi¹⁵. Tiešām, ja uzskatītu citādi, tas varētu novest pie nelabvēlīgām sekām, jo valsts amatpersonas kļūtu ievainojamas viņu tiesību uz privātumu ievērošanas ziņā un tas varētu apgrūtināt darbinieku nodarbināšanu un noturēšanu publiskajā sektorā.

31. Turklāt, kā Tiesa ir norādījusi, jēdzienu “privātā dzīve” nedrīkst interpretēt ierobežojoši, un tādēļ nav iemesla principā attaisnot profesionālās darbības izslēgšanu¹⁶.

32. Latvija norāda, ka tādas darbības, kādas ir veicis S. Buivids, neietilpst Direktīvas 95/46 piemērošanas jomā četru iemeslu dēļ. Vispirms, no 3. panta 1. punkta gramatiskas interpretācijas izriet – lai būtu piemērojama Direktīva 95/46, attiecīgajiem datiem ir jābūt daļai no kartotēkas. Iesniedzējtiesa norāda, ka S. Buivids veica vienu videoierakstu. Tādēļ viņa darbības nevar tikt raksturotas kā organizētas vai strukturētas, lai veidotu daļu no kartotēkas. Otrkārt, 3. panta 1. punkts būtu jāinterpretē atbilstoši Direktīvas 95/46 mērķiem, kas tostarp ir aizsargāt tiesības uz privāto dzīvi. Saikne starp šo pienācīgi interpretēto mērķi un viena videoieraksta publicēšanu tīmeklī ir pārāk vāja. Treškārt, personas videoierakstā nevar identificēt bez lielām pūlēm. Tādēļ šajā ierakstā nav “informācijas, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu”, kas ietilpst “personas datu” definīcijā, kura rodama šīs direktīvas 2. panta a) punktā. Visbeidzot, šī lieta būtu jānošķir no

12 Spriedums, 2003. gada 6. novembris, *Lindqvist*, C-101/01, EU:C:2003:596, 25. un 26. punkts. Šī lieta bija par kāda katehista publicētām tīmekļa lapām, kas palīdzēja draudzes locekļiem, kuri gatavojās savai konfirmācijai, iegūt viņiem, iespējams, vajadzīgu informāciju.

13 14. apsvēruma.

14 16. apsvēruma; skat. iepriekš šo secinājumu 4. punktu.

15 Spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *ClientEarth* un *PAN Europe/EFSA*, C-615/13 P, EU:C:2015:489, 30. punkts.

16 Spriedums, 2010. gada 9. novembris, *Volker und Markus Schecke* un *Eifert*, C-92/09 un C-93/09, EU:C:2010:662, 59. punkts.

lietas *Lindqvist*¹⁷ – pēdējā minētajā bija iespējams atrast tīmeklī publicētus personas datus, ievadot meklētajā vārdu vai citu informāciju. Latvija piebilst – tā kā Fizisko personu datu aizsardzības likuma piemērošanas joma ir plašāka nekā Direktīvai 95/46, Datu valsts inspekcijas veiktās darbības pret S. Buividu tomēr bija pamatotas.

33. Es noraidu Latvijas argumentus par Direktīvas 95/46 piemērošanas jomu turpmāk minēto iemeslu dēļ.

34. Es neizprotu 3. panta 1. punkta tekstu tādā pašā veidā, kā to dara Latvijas valdība. Formulējumā nav norādīts, ka gadījumos, kad personas dati tiek apstrādāti pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem, šiem datiem ir *papildus* jāveido daļa no kartotēkas, lai Direktīva 95/46 būtu piemērojama. Man drīzāk šķiet, ka Direktīva 95/46 3. panta 1. punkts ir piemērojams abās situācijās: i) personas datu apstrādei pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem *un* ii) tādiem datiem, kas netiek apstrādāti automatiski, bet kas veido (vai ir paredzēts, ka tie veido) daļu no kartotēkas.

35. Tiesību uz privāto dzīvi aizsardzība attiecībā uz personas datu apstrādi ir primārs Direktīvas 95/46 mērķis. To policijas darbinieku, kurus ir filmējis S. Buivids, tiesības ir neatņemama izskatāmās lietas sastāvdaļa. Kā atsevišķi datu subjekti tie ir identificējami, un informācija par tiem ir tikusi publicēta. Tādējādi *prima facie* ir skaidrs Hartas 7. un 8. pantā garantēto pamattiesību pārkāpums¹⁸. Nav būtiski, vai publicētā informācija ir sensitīva vai attiecīgajiem indivīdiem jebkāda veidā tika sagādātas neērtības¹⁹.

36. Tas, vai datu subjektus ir grūti identificēt, nav Direktīvā 95/46 paredzēts kritērijs, un tādēļ to nevar izmantot, lai noteiktu, vai ir izpildīti 3. panta 1. punkta nosacījumi. Direktīvā 95/46 nav arī prasīts, ka personas datu apstrādei jāietver informācija, piemēram, vārds vai adrese, kas ļauj veikt meklējumus tīmeklī, pirms indivīds var apgalvot, ka viņa datu aizsardzības tiesības ir pārkāptas.

37. Kārtības labad piebilstu, ka, manuprāt, Direktīvas 95/46 3. panta 2. punkts šajā gadījumā nav piemērojams. Šis noteikums norāda, ka direktīva nav piemērojama personas datu apstrādei “tādu pasākumu gaitā, uz kuru neattiecas [ES] tiesību akti [...] un, jebkurā gadījumā, uz apstrādes operācijām attiecībā uz sabiedrisko drošību, aizsardzību, valsts drošību [...] un uz valsts pasākumiem krimināltiesību jomā”. Būdam izņēmums no šīs direktīvas piemērošanas jomu regulējošām normām, 3. panta 2. punkts ir jāinterpretē šauri²⁰. Visas darbības, kas norādītas kā piemērs, ir valsts vai valsts iestāžu darbības, kas nav saistītas ar dažādām indivīdu darbības jomām. Tās ir paredzētas, lai definētu minētajā tiesību normā paredzētā izņēmuma piemērojamību, tādēļ šis izņēmums ir piemērojams tikai tajā skaidri minētajām darbībām vai darbībām, kuras var ierindot tajā pašā kategorijā (*ejusdem generis*)²¹.

38. S. Buivida rīcība bija indivīda darbības, paužot savus personiskos uzskatus. Bez šaubām, tās neietilpst Direktīvas 95/46 3. panta 2. punkta pirmajā ievilkumā.

39. Attiecībā uz Direktīvas 95/46 3. panta 2. punkta otro ievilkumu Tiesa ir nospriedusi, ka šajā tiesību normā, interpretētā, atsaucoties uz 12. apsvērumā izteiktajiem mērķiem – par šo izņēmumu –, ir minēta sarakste un adrešu reģistri kā piemēri datu apstrādei, ko veic fiziska persona tikai un vienīgi personiskām vai mājsaimniecības vajadzībām. No tā izriet, ka šis otrais izņēmums ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas vienīgi uz darbībām, kas tiek veiktas indivīdu privātās vai ģimenes dzīves ietvaros²².

17 Spriedums, 2003. gada 6. novembris, C-101/01, EU:C:2003:596.

18 Spriedums, 2014. gada 13. maijs, *Google Spain* un *Google*, C-131/12, EU:C:2014:317, 66. punkts.

19 Spriedums, 2014. gada 8. aprīlis, *Digital Rights Ireland* u.c., C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238, 33. punkts.

20 Spriedums, 2017. gada 27. septembris, *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 38. punkts.

21 Spriedums, 2017. gada 27. septembris, *Puškár*, C-73/16, EU:C:2017:725, 36. un 37. punkts un tajos minētā judikatūra.

22 Spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 43. un 44. punkts.

40. Tādēļ arī Direktīvas 95/46 3. panta 2. punkta otrais ievilkums nevar tikt piemērots S. Buivida darbībām. Videoieraksta publicēšana timeklī neveidoja viņa privātās vai ģimenes dzīves daļu. Gluži pretēji – publicēšana nozīmēja, ka šie dati tika padarīti pieejami neierobežotam cilvēku skaitam, kas varēja tiem piekļūt.

41. Tādēļ secinu, ka tādas darbības kā, piemēram, valsts amatpersonu filmēšana un ierakstīšana, tām veicot savus pienākumus darba vietā, un tam sekojoša videoieraksta publicēšana timeklī ir personas datu apstrāde pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem Direktīvas 95/46 3. panta 1. punkta nozīmē.

Par otro jautājumu

42. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vēlas pārliecināties, vai tādas darbības, kādas veica S. Buivids, būtu aplūkojamas kā tādas, kas ietilpst Direktīvas 95/46 9. pantā paredzētajā izņēmumā žurnālistikas nolūkiem.

43. Iesniedzējtiesa lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu norāda – ja S. Buivids būtu veicis un publicējis savu videoierakstu žurnālistikas nolūkiem saskaņā ar attiecīgiem nacionālajiem noteikumiem, viņa darbībām nepiemērotu Fizisko personu datu aizsardzības likuma 8. panta nosacījumus, kas pagēr, ka datu pārzinis noteiktajā kārtībā informē datu subjektu(-us) par iecerēto videoieraksta mērķi.

44. Šajā ziņā norādišu, ka dalībvalstīm, transponējot tādas direktīvas kā Direktīva 95/46, ir jānodrošina, lai valsts tiesību normas tiktu interpretētas tādā veidā, kas ļauj nodrošināt pareizu līdzsvaru starp dažādām pamattiesībām, kuras ir aizsargātas ES tiesību sistēmā. Turklāt, īstenojot direktīvu transponēšanas nacionālos pasākumus, dalībvalstu iestādēm un tiesām ir ne tikai jāinterpretē savas valsts tiesības ar šīm direktīvām saskanīgā veidā, bet arī jānodrošina, lai tās nebūtu pamatotas ar tādu šo direktīvu interpretāciju, kas nonāk konfliktā ar šīm pamattiesībām vai citiem ES tiesību vispārējiem principiem – tādiem kā samērīguma princips²³.

45. Tiesa ir jau nospriedusi, ka 9. pants ir jāinterpretē Direktīvas 95/46 iecerēto mērķu un ar to izveidotās sistēmas gaismā²⁴. 1. pantā ir skaidri pateikts, ka šie mērķi ietver personas datu brīvas plūsmas atļaušanu, kā arī indivīdu pamattiesību un brīvību, jo īpaši viņu tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību, aizsargāšanu attiecībā uz personas datu apstrādi. Direktīvas 9. pantā norādīts, ka šie divi mērķi ir jāsaskaņo. Pienākums panākt vajadzīgo līdzsvaru paliek dalībvalstu ziņā²⁵.

46. No Direktīvas 95/46 pieņemšanas vēstures izriet, ka izņēmums žurnālistikas nolūkiem ir jāpiemēro šauri. Šobrīd Direktīvas 95/46 9. pantā rodamais formulējums nebija Komisijas sākotnējā priekšlikumā²⁶. Tas tika iekļauts gandrīz piecus gadus pēc šī priekšlikuma Eiropas Parlamenta ierosinātu grozījumu rezultātā, lai precizētu, ka dalībvalstīm ir jāparedz izņēmums vai atkāpe tikai tad, ja tiesības uz privāto dzīvi ir jāsaskaņo ar vārda brīvību regulējošām normām²⁷.

23 Spriedums, 2008. gada 29. janvāris, *Promusicae*, C-275/06, EU:C:2008:54, 68. punkts un tajā minētā judikatūra.

24 Spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Satakunnan Markkinapörssi* un *Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 50.–53. punkts.

25 Skat. Direktīvas 95/46 17. un 37. apsvērumu.

26 COM(90) 314 *final* (1990. gada 13. septembris). Sākotnējā priekšlikumā bija ietverts 19. panta projekts, kas ļāva dalībvalstīm atkāpties no direktīvas noteikumiem attiecībā uz presi un audiovizuālajiem plašsaziņas līdzekļiem, ciktāl tas vajadzīgs, lai saskaņotu personu pamattiesības uz privātumu un vārda brīvību. Šis priekšlikums tika divreiz grozīts – ar Komisijas priekšlikumu COM(92) 422 *final* (1992. gada 15. oktobris) un ar COM(95) 375 *final* (1995. gada 18. jūlijs).

27 Skat. Lēmumu par Padomes pieņemto kopējo nostāju, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un par šādu datu brīvību apriti (C4–0051/95–00/0287 (COD)) (OV 1995, C 166, 105. lpp.).

47. 9. pantu var iedalīt divās daļās. Saskaņā ar pirmo daļu dalībvalstīm ir dotas norādes noteikt izņēmumus vai atkāpes no tostarp vispārīgajiem noteikumiem par personas datu apstrādes likumību, piemēram, tiem, kas noteikti šīs direktīvas 6. un 7. pantā. Otrajā daļā tiek uzsvērts, ka šādi izņēmumi vai atkāpes var tikt dotas personas datu apstrādei, kas veikta tikai un vienīgi žurnālistikas nolūkiem *tikai* tad, ja tas ir vajadzīgs, lai saskaņotu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ar normām, kas reglamentē vārda brīvību²⁸.

48. Tiesa jau ir paskaidrojusi, ka tiesību uz vārda brīvību kontekstā jēdziens “žurnālistikas nolūki” ir jāinterpretē plaši²⁹; tā ir noteikusi vairākus kritērijus, kas jāņem vērā. Pirmkārt, žurnālistika neaprobežojas tikai ar plašsaziņas līdzekļu uzņēmumiem, bet drīzāk tā attiecas uz visām personām, kas nodarbojas ar žurnālistiku. Otrkārt, tas, vai aplūkotā žurnālistika rada peļņu, nav noteicošs apsvērums. Treškārt, saziņas veidi mainās un attīstās – proti, vai dati tiek apstrādāti un nodoti ar tradicionāliem, pat vecmodīgiem līdzekļiem (piemēram, uz papīra vai ar radio viļņiem) vai arī apstrāde tiek veikta modernā veidā (piemēram, augšupielādējot datus tīmeklī), nav noteicošais. Visbeidzot, ņemot vērā šos kritērijus, darbības var tikt kvalificētas kā “žurnālistikas darbības”, ja to mērķis ir atklāt sabiedrībai informāciju, viedokļus vai idejas³⁰.

49. Vai tādas darbības, kādas veica S. Buivids, ietilpst jēdzienā “žurnālistikas nolūki”, kā izklāstīts Direktīvas 95/46 9. pantā?

50. S. Buivids, ko atbalstīja Portugāles un Zviedrijas valdības, apgalvo, ka viņa darbības var ietilpt 9. panta piemērošanas jomā un ka viņam nav piemērojami minētās direktīvas II nodaļas noteikumi. Čehijas Republika un Polija iebilst, ka šajā gadījumā 9. pants nav piemērojams. Austrija, Itālija un Komisija norāda, ka vērtējums par to, vai izņēmums žurnālistikas nolūkiem ir piemērojams, galu galā ir jāveic valsts tiesai. Latvija apgalvo, ka, lai gan S. Buivida darbības neietilpst Direktīvas 95/46 piemērošanas jomā, piemēro attiecīgos valsts noteikumus.

51. Aplūkotās izpaušanas mērķi, kas tiek šeit aplūkoti, pilnīgi noteikti ir faktu jautājumi, kas šai Tiesai nav izskatāmi. To paturot prātā, Direktīvas 95/46 9. panta interpretācijā Tiesai jāsniedz iesniedzējtiesai šim novērtējumam nepieciešamais ietvars. Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – “Strasbūras tiesa”) judikatūra par attiecīgo ECPAK noteikumu (8. un 10. pants) piemērošanu sniedz dažus noderīgus atsauces punktus.

52. Tādējādi, interpretējot ECPAK 10. pantu, Strasbūras tiesa ir nospriedusi, ka “lietotāju izteikšanās tīmeklī rada nepieredzētu vārda brīvības platformu” un ziņu un komentāru publicēšana tīmekļa vietnē ir žurnālistikas darbība³¹. Minētā tiesa ir atkārtoti atzinusi mediju vitālo lomu sabiedrības tiesību saņemšanā un sniegt informāciju un idejas atvieglošanā un sekmēšanā³². Tā ir arī atzinusi, ka dažādu “sabiedrisko debašu platformu radīšanas” funkcija “nepiemīt tikai [tradicionālajai] presei [...] Ņemot vērā tīmekļa būtisko lomu sabiedrības piekļuves ziņām paplašināšanai un informācijas izplatīšanas veicināšanai, [...] blogeru un populāru sociālo mediju lietotāju funkcija var tikt pielīdzināta “sabiedrisko uzraugu” [lomai], ciktāl ir runa par [ECPAK] 10. pantā piešķirto aizsardzību”³³.

28 Izņēmums attiecas arī uz personas datu apstrādi mākslinieciskās vai literārās izteiksmes nolūkiem, kas neattiecas uz pamatlietu; skat. vairāk 10. punktu iepriekš.

29 Spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Satakunnan Markkinapörssi un Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 56. punkts.

30 Spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Satakunnan Markkinapörssi un Satamedia*, C-73/07, EU:C:2008:727, 58.–61. punkts.

31 ECT, 2015. gada 16. jūnijs, *Delfi AS* pret Igauniju [LP], CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, 110. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 112. punkts.

32 ECT, 2016. gada 8. novembris, *Magyar Helsinki Bizottság* pret Ungāriju, CE:ECHR:2016:1108JUD001803011, 165. punkts un tajā minētā judikatūra.

33 ECT, 2016. gada 8. novembris, *Magyar Helsinki Bizottság* pret Ungāriju, CE:ECHR:2016:1108JUD001803011, 166. un 168. punkts.

53. Tādēļ man šķiet skaidrs, ka individu, kas nodarbojas ar tā dēvēto “pilsonisko žurnālistiku”, vācot un izplatot informāciju, lai varētu publiskot informāciju, viedokļus vai idejas, var uzskatīt par personas datu apstrādātāju žurnālistikas nolūkiem direktīvas 9. panta izpratnē³⁴.

54. No tā izriet, ka es nepiekrītu Čehijas Republikas un Portugāles paustajiem viedokļiem, ciktāl tās apgalvo, ka žurnālistika vienmēr ietver formālisma pakāpi un profesionālas procedūras vai kontroli. Pat ja, vispārīgi ņemot, tā bija pagātnē, tehnoloģiju attīstība un sociālo paradumu izmaiņas tagad padara neiespējamu aprobežot žurnālistikas jēdzienu vienīgi ar reglamentētas profesijas darbību³⁵.

55. Tomēr nekādi neizriet tas, ka *jebkāda* informācijas izpaušana par identificējamu personu, ko indivīds veicis, publicējot tīmeklī materiālu, ir jākvalificē kā žurnālistika un tādēļ ietilpst Direktīvas 95/46 9. pantā noteiktajā izņēmumā. Šis noteikums ir kategorisks tādā ziņā, ka izņēmums žurnālistikas nolūkiem ir piemērojams vienīgi tādā apmērā, kāds nepieciešams, lai saskaņotu tiesības uz privāto dzīvi ar normām, kas regulē vārda brīvību, un veiktajai datu apstrādei ir jānotiek *tikai un vienīgi* žurnālistikas nolūkiem.

56. Kur tad ir novelkama līnija?

57. Atgādināšu, ka Direktīvas 95/46 9. pants pienākumu panākt pareizu līdzsvaru starp divām konkurējošām pamattiesībām – privātās dzīves aizsardzība un vārda brīvība – uzliek tieši dalībvalstīm. Tomēr Tiesa var un tai vajadzētu sniegt nepieciešamās vadlīnijas, lai nodrošinātu ES likumdevēja noteikto principu pareizu un vienotu piemērošanu, kas jāpārbauda valsts tiesām. Varbūt var palīdzēt turpmāk piedāvātā pieeja.

58. Pirmkārt, katrā konkrētā gadījumā valsts tiesai ir jāpārbauda, vai apstrādātie dati sniedza būtisku informāciju, lai veidotu “informācijas, uzskatu vai ideju izpaušanu sabiedrībai” atbilstoši testam, kas noteikts lietā *Satakunnan Markkinapörssi un Satamedia*³⁶. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav pietiekami daudz informācijas, lai Tiesa varētu saprast, vai S. Buivida videoieraksts atbilda šim testam, tādēļ valsts tiesām ir jānoskaidro nepieciešamie papildu fakti³⁷. Bez šī prasītā būtiskā satura uz videoierakstu katrā ziņā neattiektos direktīvas 9. panta izņēmums žurnālistikas nolūkiem.

59. Otrkārt, valsts tiesai ir jānosaka, vai attiecīgā datu apstrāde tika veikta *tikai un vienīgi* žurnālistikas nolūkiem. Iesniedzējtiesas lēmumā ir teikts, ka S. Buivids nenorādīja savu mērķi, izgatavojot un publicējot videoierakstu. Tomēr tiesas sēdē Tiesā tika ierosināts, ka viņš, iespējams, vēlējās atmaskot policijas prettiesisku rīcību (klasisks mērķis labai, sabiedriskas ievirzes žurnālistikai). Atkal valsts tiesai kā vienīgajai, kas izvērtē faktus, ir jānosaka gan tas, vai tāds bija S. Buivida mērķis, gan tas, vai šāds bija viņa vienīgais mērķis. Citu elementu esamība (piemēram, pārliecība par neatņemamām tiesībām filmēt un publiskot videoierakstus par policiju tikai tādēļ, ka tās ir valsts amatpersonas, vai vienkāršs vuārisms) nozīmētu, ka kritērijs “tikai un vienīgi žurnālistikas nolūkiem” nav izpildīts. Tādēļ 9. panta izņēmums nebūtu piemērojams.

34 Skat. iepriekš 30. zemsvītras piezīmi.

35 Skat. laikrakstu *The Guardian*, ‘The rise of citizen journalism’, 2012. gada 11. jūnijs. Laikraksts *The Financial Times* par savu 2017. gada “Gada cilvēku” nosauca Sjūzenu Fouleri [*Susan Fowler*], jaunu amerikānieti, kas pavēra skatu uz seksuālo uzmākšanos *Uber*, atklājot savu pieredzi blogā, un iedvesmoja sievietes runāt. Pat pirms tīmekļa laika žurnālistika netika aprobežota ar konkrētas profesijas formālo jēgu. Piemēram, *Samizdat*, slepenā sistēma PSRS un valstīs tās orbitā, kurās literatūra tika drukāta un izplatīta privāti, lai apietu valdības cenzūru, deva iespēju parastiem indivīdiem paust savu viedokli.

36 Spriedums, 2008. gada 16. decembris, C-73/07, EU:C:2008:727; skat. iepriekš 48. punktu.

37 Tā kā šo lūgumu iesniedza Augstākā tiesa, varētu būt nepieciešams nodot jautājumu atpakaļ zemākas instances tiesai, lai konstatētu šos papildfaktus.

60. Treškārt, valsts tiesai būs jātiek galā ar prasību, ka 9. pantā paredzētie atbrīvojumi no parastajām direktīvām, ar ko aizsargā personas datus, prasībām, ir atļaujami *“tikai tad, ja tie vajadzīgi, lai saskaņotu tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību ar normām, kas reglamentē vārda brīvību”* (mans izcēlums). Tiesas pastāvīgajā judikatūra ir uzsvērts, ka atkāpes un ierobežojumi saistībā ar tiesībām uz personas datu aizsardzību saskaņā ar Hartas 8. pantu ir jāpiemēro tikai tiktāl, ciktāl tas ir noteikti nepieciešams, un ir jāinterpretē šauri³⁸.

61. ECPAK nav līdzvērtīga noteikuma Hartas 8. pantam (personas datu aizsardzība). Strasbūras tiesa savā judikatūrā šīs pamattiesības ir pielīdzinājusi tiesībām uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, ko garantē ECPAK 8. pants, tās aplūkojot kā specifiskāku tiesību uz privātumu izpausmi personas datu apstrādē³⁹. Tādējādi Strasbūras tiesas spriedumi par ECPAK 8. un 10. panta līdzsvarošanu sniedz ietvaru pamattiesību uz personas datu privātumu saskaņošanai ar vārda brīvību – tas ir Direktīvas 95/46 9. pantā noteiktais uzdevums.

62. Attiecībā uz līdzsvarošanu, kas valsts iestādēm (un pēc tam valsts tiesām) ir jāveic, lai saskaņotu šīs divas tiesības, Strasbūras tiesa ir nospriedusi, ka principā ECPAK 8. un 10. panta tiesības ir jāievēro vienlīdzīgi⁴⁰. Attiecīgi soļi līdz šim ir tikuši definēti kā: i) pienesuma sabiedrības interešu debatēs pārbaude; ii) skarto personu publiskas atpazīstamības pakāpes novērtējums; iii) paziņojuma priekšmeta ņemšana vērā; iv) attiecīgās personas iepriekšējās rīcības pārbaude; v) publikācijas satura, formas un seku caurlūkošana un vi) apstākļu, kādos informācija tika iegūta, ņemšana vērā.

63. Pārbaudot, vai publikācija, ar ko atklāj privātās dzīves elementus, skar arī sabiedrības interešu jautājumu, Strasbūras tiesa ir ņēmusi vērā to, cik būtisks sabiedrībai ir jautājums, un izpaustās informācijas raksturu. Turklāt sabiedrības intereses parasti attiecas uz jautājumiem, kas skar sabiedrību tādā mērā, ka tā var leģitīmi būt ieinteresēta tajos, tie saista tās uzmanību vai tie skar to būtiskā ziņā īpaši tādēļ, ka ietekmē sabiedrības locekļu labklājību vai kopienas dzīvi⁴¹. Strasbūras tiesa ir nospriedusi, ka timeklī esošā satura un paziņojumu radītais kaitējuma risks cilvēktiesību un brīvību, īpaši tiesību uz privātās dzīves neaizskaramību, īstenošanai un baudīšanai, noteikti ir lielāks nekā tas, ko rada publikācijas presē, izmantojot tādas vecmodīgas tehnoloģijas kā drukātie plašsaziņas līdzekļi⁴².

64. Šajā lietā informācija, kas izklāstīta Tiesai lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu, ir lakoniska. Iesniedzējtiesa norāda, ka S. Buivida videoieraksts neparāda aktuālas ziņas vai policijas darbinieku prettiesisku rīcību un neliek domāt, ka kāds no videoierakstā identificējamajiem policijas darbiniekiem ir publiska persona pati par sevi. Nav sniegta informācija par attiecīgo personu jebkādu iepriekšēju rīcību. Šķiet, ka videoieraksts ir vienīgi par to, ka S. Buivids bija policijas iecirknī saistībā ar viņu skarošo administratīvo procesu. S. Buivids veica videoierakstu atklāti, bet neinformējot datu subjektus (policijas darbiniekus) par filmēšanas konkrēto mērķi. Tiesas sēdē viņš apstiprināja, ka viņam nebija to skaidras piekrišanas nedz filmēšanai, nedz vēlākai publicēšanai timeklī.

65. Ir skaidrs, ka, publicējot šo videoierakstu timekļa vietnē, S. Buivids pārkāpa datu subjektu pamattiesības uz privāto dzīvi. Viņš neveica nekādus pasākumus, lai mazinātu šā pārkāpuma apmēru, piemēram, izpludinot vai aptumšojot to sejas vai izmainot to balsis pirms videoieraksta publicēšanas.

38 Spriedums, 2014. gada 11. decembris, *Ryneš*, C-212/13, EU:C:2014:2428, 28. un 29. punkts un tajos minētā judikatūra.

39 ECT, 2017. gada 27. jūnijs, *Satakunnan Markkinapörssi Oy un Satamedia Oy* pret Somiju [LP], CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, 8.–28. punkts. Šīs lietas pamatā ir fakti, par kuriem ir pasludināts 2008. gada 16. decembra Tiesas spriedums *Satakunnan Markkinapörssi Oy un Satamedia Oy*, C-73/07, EU:C:2008:727. Strasbūras tiesā tiesvedība sākās ar pieteikumu Nr. 931/13. ECT 4. palāta pasludināja spriedumu 2015. gada 21. jūlijā. Prasītājas lūgumu nodot lietu izskatīšanai Lielajā palātā apmierināja 2015. gada 14. decembrī; un 2017. gada 27. jūnijā šī palāta pasludināja spriedumu.

40 ECT, 2015. gada 16. jūnijs, *Delfi AS* pret Igauniju [LP], CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, 139. punkts.

41 ECT, 2017. gada 27. jūnijs, *Satakunnan Markkinapörssi Oy un Satamedia Oy* pret Somiju [LP], CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, 165., 166. un 171. punkts.

42 ECT, 2015. gada 16. jūnijs, *Delfi AS* pret Igauniju [LP], CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, 133. punkts.

66. Pamatojoties uz Tiesai pieejamo ierobežoto informāciju, man šķiet, ka visdrīzāk iepriekš identificētie kritēriji, lai novērtētu, vai konkrētajā gadījumā tiesībām uz informācijas brīvību vajadzētu prevalēt pār tiesībām uz privāto dzīvi un personas datu aizsardzību, nav tikuši izpildīti. Tomēr jāuzsver, ka valsts tiesai ir jāpabeidz nepieciešamo faktu noskaidrošana un, pamatojoties uz to, jāveic galīgais novērtējums šajā lietā.

67. Pilnības labad man būtu jāaplūko arī Čehijas Republikas norādītais arguments, ka Direktīvas 95/46 7. panta f) punkts ir padarījis par tiesiskām S. Buivida datu apstrādes darbības. Šis noteikums sniedz izsmēlošu un ierobežojošu to gadījumu sarakstu, kuros personas datu apstrādi var uzskatīt par likumīgu⁴³, ar nosacījumu, ka vispirms tie atbilst direktīvas 6. pantā izklāstītajiem datu kvalitātes principiem.

68. Saskaņā ar 7. panta f) punktu apstrāde atbilst likumības nosacījumam, ja apstrāde vajadzīga personas datu apstrādātāja (šeit – S. Buivids) vai trešās personas vai personu, kurām dati tiek atklāti, likumīgo interešu ievērošanai, izņemot, ja par šīm interesēm ir pārākas datu subjekta pamattiesību un pamatbrīvību intereses, kuras tiek aizsargātas ar Direktīvas 95/46 1. panta 1. punktu. Šajā pārbaudē arī nepieciešams līdzsvarot pretējas tiesības un intereses⁴⁴.

69. Man šķiet, ka Tiesas pieeja, interpretējot Direktīvas 95/46 7. panta e) punktu, kopsakarā ar 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu, ir piemērojama arī šeit⁴⁵. 7. panta f) punkts ir lasāms kopsakarā ar minētās direktīvas 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

70. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir teikts, ka pirmās instances tiesa konstatēja, ka S. Buivids neinformēja datu subjektus par videoieraksta veikšanas konkrēto nolūku. Ņemot vērā šo secinājumu, šķiet, ka vismaz divi no kumulatīvajiem nosacījumiem 6. panta 1. punkta b) apakšpunktā – “dati ir jāvēl konkrētiem, precīzi formulētiem un likumīgiem nolūkiem” – netika izpildīti.

71. No tā izriet, ka Direktīvas 95/46 7. panta f) punkts nevar tikt piemērots šajā lietā.

72. Visbeidzot – uzsvēršu, ka, protams, var būt īpaši apstākļi, kuros vienīgais veids, kā pētnieciskā žurnālistika var atklāt nopietnus pārkāpumus, ir izmantot kādu slepenu operāciju. Šādai situācijai būs raksturīga liela sabiedrības ieinteresētība izmeklēšanas un publicēšanas atļaušanā (tādējādi neizbēgami ietverot datu apstrādi). Tam tomēr būs nepieciešama rūpīga pārbaude, lai panāktu pienācīgu līdzsvaru starp konkurējošām pamattiesībām. Nepētišu šo delikāto jautājumu šeit dziļāk, jo, pamatojoties uz Tiesas rīcībā esošajiem faktiem, uzskatu, ka šajā lietā tāds nerodas.

73. Jāsecina – ja indivīds, kas pēc profesijas nav žurnālists, izgatavo videoierakstus, kurus tas publicē tīmekļa vietnē, šie videoieraksti var ietilpt jēdzienā “žurnālistikas nolūki” Direktīvas 95/46 9. panta izpratnē, ja ir pierādīts, ka šīs darbības tika veiktas tikai un vienīgi šādiem nolūkiem. Saskaņā ar šo noteikumu valsts iestādēm, ar nosacījumu par pārskatīšanu valsts tiesās, ir jāpārbauda un jānosaka pamattiesības uz privāto dzīvi attiecībā uz datu subjekta(-u) personas datu apstrādi un datu apstrādātāja pamattiesības uz vārda brīvību. Veicot šo līdzsvarošanu, šīm iestādēm jāņem vērā: i) vai izpaustais materiāls veicina debates sabiedrības interesēs; ii) skartās personas (skarto personu) publiska atpazīstamība; iii) ziņojuma priekšmets; iv) attiecīgās personas iepriekšēja rīcība; v) aplūkojamās publikācijas saturs, forma un sekas; un vi) apstākļi, kādos šī informācija ir iegūta.

43 Spriedums, 2017. gada 27. septembris, *Puškār*, C-73/16, EU:C:2017:725, 104. punkts un tajā minētā judikatūra; skat. arī 105. punktu.

44 Spriedums, 2014. gada 13. maijs, *Google Spain un Google*, C-131/12, EU:C:2014:317, 74. punkts un tajā minētā judikatūra.

45 Spriedums, 2017. gada 27. septembris, *Puškār*, C-73/16, EU:C:2017:725, 110. punkts un tajā minētā judikatūra; skat. arī ģenerālvokātes J. Kokotes [J. Kokott] secinājumus minētajā lietā, EU:C:2017:253, 106. punkts.

Secinājumi

74. Ņemot vērā visus iepriekšējos apsvērumus, uzskatu, ka Tiesai uz Latvijas Augstākās tiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild šādi:

- Tādas darbības kā valsts amatpersonu filmēšana un ierakstīšana, tām veicot savus pienākumus savā darba vietā un tam sekojoša videoieraksta publicēšana tīmeklī, ir uzskatāmas par personas datu apstrādi pilnībā vai daļēji ar automatizētiem līdzekļiem atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un par šādu datu brīvu apriti 3. panta 1. punktam.
- Ja indivīds, kas pēc profesijas nav žurnālists, izgatavo videoierakstus, kurus tas publicē tīmekļa vietnē, šie videoieraksti var ietilpt jēdzienā “žurnālistikas nolūki” Direktīvas 95/46 9. panta izpratnē, ja ir konstatēts, ka šīs darbības tiek veiktas vienīgi šādiem nolūkiem.
- Katrā konkrētā gadījumā saskaņā ar Direktīvas 95/46 9. pantu valsts iestādēm, ar nosacījumu par pārskatīšanu valsts tiesās, ir jāpārbauda un jāpārbauda pamattiesības uz privāto dzīvi attiecībā uz datu subjekta(-u) personas datu apstrādi un datu apstrādātāja pamattiesības uz vārda brīvību. Veicot šo līdzsvarošanu, šīm iestādēm jāņem vērā: i) vai izpaustais materiāls veicina debates sabiedrības interesēs; ii) skartās personas (skarto personu) publiska atpazīstamība; iii) ziņojuma priekšmets; iv) attiecīgās personas iepriekšēja rīcība; v) aplūkojamās publikācijas saturs, forma un sekas; un vi) apstākļi, kādos šī informācija ir iegūta.